

Autoriteit Consument en Markt

Directie Energie
Postbus 16326
2500 BH Den Haag
ACM-post@acm.nl

Bouwend Nederland

Zilverstraat 69
Postbus 340
2700 AH Zoetermeer
t +31 (0)79 3 252 252
f +31 (0)79 3 252 290
e info@bouwendnederland.nl
i www.bouwendnederland.nl

Datum: 27 september 2023
Ons kenmerk: 20230927
Uw kenmerk: ACM/23/182341

Behandeld door: [REDACTED]
Telefoon: +31 [REDACTED]
E-mail: [REDACTED]@bouwendnederland.nl

Betreft: ACM/23/182341 (zienswijze op ontwerp codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken)

Geachte mevrouw/heer,

Koninklijke Bouwend Nederland maakt graag gebruik van de mogelijkheid om zijn zienswijze te geven op het ontwerp codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken (Staatscourant 2023, 19578 d.d. 13 juli 2023) van de ACM.

Inleidend

De ruim 4.500 bij Bouwend Nederland (BNL) aangesloten bouw- en infrabedrijven hebben groot belang bij dit onderwerp en wel vanuit vier perspectieven:

1. De opdrachtgevers en gebruikers van de woningen en gebouwen die de bouw- en infrabedrijven opleveren, hebben er belang bij dat de opgeleverde woningen en gebouwen tijdig zijn aangesloten op het elektriciteitsnet. Lukt dit niet, dan spreken zij daar de aannemers op aan.
2. De bouwbedrijven verplichten zich richting hun opdrachtgevers/afnemers om woningen en gebouwen gebruiksklaar, dus incl. aansluitingen op het elektriciteitsnet, op te leveren.
3. De aannemers die de ondergrondse infrastructuur voor elektriciteit (kabels, leidingen) aanleggen, onderhouden of vervangen, worden door hun opdrachtgevers (netbeheerders) en klanten (bouwbedrijven) aangesproken op het tijdig aansluiten van woningen en gebouwen op het elektriciteitsnet.
4. De bouw- en infrabedrijven spannen zich samen met hun ketenpartners in hoge mate in om de energietransitie – waaronder de elektrificatie van woningen, gebouwen en mobiliteit – versneld te realiseren. In dat kader is BNL voornemens om – samen met een groot aantal andere partijen, waaronder de overheid en de netbeheerders – het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen te gaan ondertekenen, waarin zij zich committeren aan de elektrificatie van het bouwproces, en dat vergt voldoende capaciteit voor bouwaansluitingen.

BNL ondersteunt en onderschrijft de sterke wens dat (overheden en) netbeheerders transportverzoeken op grond van maatschappelijke (en milieu-)belangen kunnen prioriteren en dus op een andere volgorde dan het 'first comes, first served-principe' in behandeling kunnen nemen.

Het is wenselijk dat daarvoor in het voorliggende ontwerp codebesluit een prioriteringskader wordt vastgesteld.

BNL heeft een soortgelijke wens met betrekking tot de prioritering van het realiseren van aansluitingen van woningen, gebouwen en bouwplaatsen op het elektriciteitsnet en roept de ACM (en overheden) op beide prioriteringsmechanismen – voor zowel transport- als aansluitingsverzoeken – goed op elkaar af te stemmen.

Zienswijze BNL

Er is een enorm grote en urgente maatschappelijke behoefte aan meer woningen. Voor het huidige (demissionaire) kabinet is de bouw van 981.000 woningen tot en met 2030 dan ook een prioriteit en alles wijst er op dat een volgend kabinet dit ook belangrijk en urgent zal vinden. Woningen kunnen uiteraard pas betrokken en gebruikt worden als zij zijn aangesloten op de netwerken voor energie (waaronder elektriciteit), water en data. De realisatie van voldoende transportcapaciteit van elektriciteit (en van aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk) dient dus in de pas te lopen met de realisatie van woningen en verdient derhalve ook urgentie en prioriteit. Dit geldt zowel voor individuele woningen (transport en aansluitingen voor kleinverbruik) als voor te ontwikkelen binnen- en buiten-stedelijke woonwijken (transport en aansluitingen voor grootverbruik).

Ditzelfde geldt mutatis mutandis voor de realisatie van utiliteitsgebouwen waar politiek en maatschappij een groot belang aan hechten, zoals: ziekenhuizen, scholen, bedrijfsgebouwen en projecten die een groot milieubelang dienen, waaronder de energietransitie en de klimaatadaptatie.

Vanwege het algemene streven van politiek en maatschappij naar verduurzaming en ten behoeve van de oplossing van de CO₂-, stikstof- en fijnstofproblematiek in het bijzonder, wordt er een beroep gedaan op de bouw- en infrabedrijven om 'schoon en emissieloos te bouwen'. Dit vergt in ieder geval de inzet van elektrisch bouw materieel. Dit kunnen de bouw- en infrabedrijven pas (goed en verantwoord) doen, als er voldoende laadinfrastructuur voor elektriciteit op de bouwplaats kan worden gerealiseerd. In dit kader pleit BNL ook voor prioriteit voor transportbehoefte (en bouwaansluitingen) voor bouwplaatsen. Met name voor de inzet van zwaardere materieel (hijskranen, shovels etc) gaat het hier dan al gauw om transport (en aansluitingen) ten behoeve van grootverbruik.

De kern van het voorliggende ontwerp codebesluit is gelegen in het voorgestelde nieuwe artikel 7.1, derde lid van de Netcode elektriciteit. BNL constateert dat dit een kan-bepaling is. Gezien hetgeen hierboven in onze zienswijze is gesteld, vindt BNL dit te vrijblijvend. BNL pleit er voor dat als door 'de politiek' besloten is dat bepaalde maatschappelijke opgaven (zoals: de energietransitie, verduurzaming, woningbouw) prioriteit vergen, dit zich automatisch vertaalt in een prioriteit voor de transportbehoefte van elektriciteit voor deze opgaven. Zie verder onder ons antwoord op consultatievraag 2, hieronder.

In bijlage 20 bij (het nieuwe) artikel 7.1, derde lid, wordt voorgesteld dat de netbeheerder verzoeken om prioritering van transportcapaciteit voor elektriciteit behandelt conform de volgorde zoals bedoeld in tabel 1. BNL kan zich in grote lijnen in die prioriteringsvolgorde vinden. KNBL plaats daar wel de volgende opmerkingen bij:

Congestieverzachtters

Eén van de belangrijke maatschappelijke opgaven waar de politiek prioriteit aan geeft, is de elektrificatie van woningen, maatschappelijk vastgoed en bedrijfsprocessen vanwege verduurzamingsambities. Dit vergt extra capaciteit op het elektriciteitsnet. Als eerst voorrang wordt gegeven aan 'congestieverzachtters', dan krijgen de hoogstnoodzakelijke

woningbouwprojecten en de hoogstnoodzakelijke elektrificatie van bouwprocessen geen eerste prioriteit en komen deze in tabel pas bij de categorieën 'basisbehoeften' en/of 'verduurzaming' in beeld. BNL vindt dit onwenselijk. De aanleg van warmtenetten en infrastructuur voor waterstof zouden wel in de categorie 'congestieverzachters' vallen, en wat BNL betreft zouden bouwaansluitingen ten behoeve van de aanleg van de infrastructuur voor warmte en waterstof daar ook onder horen te vallen.

Basisbehoeften

In de categorie 'basisbehoeften' staan 'woningbouw' en 'waterbeheer' als tweede en derde subcategorie genoemd, na 'gezondheidszorg'. BNL pleit er voor om, zoals ook hiervoor betoogd, de volgorde afhankelijk te stellen van de prioriteiten van 'de politiek', zoals blijkend uit, bijvoorbeeld, het kabinetsbeleid of de besluitvorming rond de pMIEK-en.

Verduurzaming

BNL vindt de invulling van deze categorie erg mager en onvolledig. Nu wordt alleen gesproken over producenten van duurzame elektriciteit en afnemers van elektriciteit die grootschalig en bovenwettelijk verduurzamen. Echter, in het kader van 'verduurzaming' lopen vele grootschalige en urgente transitie, waaronder de energietransitie, het verminderen van de uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof en de klimaatadaptatie. Door heel veel partijen wordt hier grootschalig in geïnvesteerd. Als voorbeelden noemen we de investeringen in het Porthos-project (de opslag van CO₂ onder de Noordzee) en de investeringen in de productie en het transport van waterstof. Zo zal BNL binnenkort met een groot aantal andere partijen, waaronder het Rijk, de decentrale overheden en Netbeheer Nederland, het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen gaan ondertekenen. Met dit convenant committeren de ondertekenaars zich om op grote, bovenwettelijke schaal te werken aan, onder andere, de elektrificatie van het bouwproces. Dit vergt adequate bouwaansluitingen op het elektriciteitsnet en dus voldoende transport van elektriciteit voor dit doel. Met toepassing van de huidige tabel 1 kunnen de netbeheerders hier niet of nauwelijks prioriteit aan toekennen.

In bijlage 20 bij artikel 7.1, derde lid wordt onder punt 2 gesteld: 'Indien er meerdere verzoeken per categorie zijn als bedoeld in het eerste lid, in Tabel 1, in categorie 1 tot en met 3 en categorie 4b, neemt de netbeheerder verzoeken binnen deze categorieën in behandeling op volgorde van binnenkomst.' BNL constateert dat we dan – en zeker bij de te verwachten vele verzoeken om prioritering – toch weer terug zijn bij het 'first comes, first served'-principe. Ook hier zou BNL graag zien dat de politiek-maatschappelijke prioriteringen – door het Rijk en decentrale overheden vastgesteld of blijkend uit de pMIEK-en – uiteindelijk doorslaggevend zouden moeten zijn/blijven voor de prioriteringsvolgorde van verzoeken om transportcapaciteit.

Antwoorden op de consultatievragen

Consultatievraag 1

- a. Er bestaan SBI-codes voor de functies woningbouw en voor diverse utiliteitsgebouwen. Een functie waar geen specifieke SBI-code voor bestaat, maar die essentieel is voor de realisatie van woningen en gebouwen (en infra-werken) is de functie 'bouwen' (of: 'bouwplaatsen'. Vanwege het algemene streven van politiek en maatschappij naar verduurzaming en vanwege de stikstofproblematiek in het bijzonder, wordt er een beroep gedaan op de bouw- en infrabedrijven om schoon en emissieloos te bouwen. Dit vergt in ieder geval de inzet van elektrisch bouw materieel. Dit kunnen de bouw- en infrabedrijven pas (goed en verantwoord) doen, als er voldoende laadinfrastructuur voor elektriciteit op

de bouwplaats kan worden gerealiseerd. In dit kader pleit BNL ook voor prioriteit voor transportbehoefte (en bouwaansluitingen) voor bouwplaatsen.

- b. BNL vindt dat de ACM terecht een koppeling maakt tussen woningbouw en commerciële functies (bedrijfsactiviteiten). De ACM geeft aan dat hier 'in beperkte mate' ruimte voor is. BNL pleit voor meer ruimte daarvoor. In met name stedelijke transformatiegebieden met geplande hoogbouw streven decentrale overheden nadrukkelijk voor een mening van functies (wonen, werken, recreëren e.d.).
- c. Projectontwikkelaars en bouwers van woningen en utiliteitsgebouwen ontwikkelen en bouwen ook gebouwen voor de in de consultatievraag genoemde 'andere vormen van woonbehoeften'. BNL is van mening dat ook die door de ACM genoemde 'andere vormen van woningbehoeften' prioriteit verdienen bij het in behandeling nemen en realiseren van transportverzoeken voor elektriciteit.

Consultatievraag 2

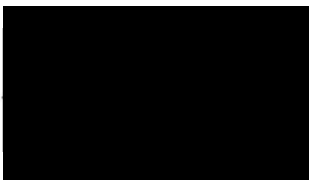
BNL begrijpt de keuze van de ACM dat de partij die voorrang wil voor zijn transportverzoek dient aan te tonen dat hij binnen het prioriteringskader valt en zijn verzoek moet onderbouwen. BNL is echter van mening dat dit alleen kan werken voor individuele projecten en voorziet dat de netbeheerder dan overspoeld wordt met vele (individuele) verzoeken om voorrang. Daarom pleit BNL er voor om (ook) te voorzien in de mogelijkheid om voorrang te vragen voor grote maatschappelijke opgaven (zoals de energietransitie, verduurzaming, woningbouw) waarbij een individuele partij niet steeds zelf een individueel verzoek om voorrang hoeft in te dienen, maar kan volstaan met aan te tonen dat zijn project past binnen de genoemde maatschappelijke opgave. Dit geldt zeker voor laagspanningsaansluitingen voor bouwaansluiting en woningbouw.

Consultatievraag 3

Zoals hierboven, onder 'algemene zienswijze BNL' is aangegeven pleit BNL nadrukkelijk voor synchronisatie tussen de prioritering van transportcapaciteit en die van aansluitingen. Zeker bij de bouw en vooral oplevering van woningen en gebouwen kan het een niet los van het ander worden gezien. Voorrang voor transportcapaciteit ten behoeve van, bijvoorbeeld, een woonwijk of ziekenhuis zonder dat daar automatisch voorrang voor de aansluiting op het netwerk bij hoort, is zinloos.

Wij zijn uiteraard beschikbaar om deze zienswijze in een gesprek verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Directeur Belangenbehartiging